

Tutkija varoittaa uudesta koulusurmasta Suomessa

29.12.2009 11:50

A A

STT

Tampereen yliopiston sosiaalipsykologian dosentti **Atte Oksasen** mukaan Suomessa on yhä otolliset olosuhteet kolmannelle suurelle koulusurmalle.

Koulusurmiin herättiin hänen mukaansa vasta Kauhajoen ammuskelun jälkeen. Toimet surmien ehkäisemiseksi ovat hänen mukaansa edelleen kuitenkin vaatimattomia.

Kuvaavaa suomalaisten asenteelle ovat poliitikkojen puheet, jotka tutkijan mukaan kuvastavat suhtautumista tällaisiin järjettömiin väkivallantekoihin.

Kun **Petri Gerdt** räjäytti omatekoisen pommin Myyrmannissa vuonna 2002, Suomi pelästyi hetkeksi kansainvälisen terrorismin uhasta. Kun tekijä paljastui, silloinen pääministeri **Paavo Lipponen** (sd) ilmoitti, että "kansalaisilla ei ole mitään syytä erityiseen huoleen".

Kun **Pekka-Eric Auvinen** teki Jokelan koulusurmat, sisäministeri **Anne Holmlund** (kok) puhui heti yksittäistapauksesta.

"Ongelmat sivuutetaan nopeasti, ikään kuin olisi vaikea uskoa, että nämä tapaukset ovat sattuneet Suomessa. Täällä ajatellaan, että koulusurmat vain tapahtuvat", Oksanen sanoo.

Oksanen on tutkinut koulusurmia Arkielämä ja epävarmuus: sosiaaliset suhteet koulusurmien jälkeen -projektissa.

Oksasen mukaan ei ollut mikään yllätys, että kouluampumisia on sattunut Suomessa. Taustalla on muun muassa väkivallan perinne, joka näkyy synkissä henkirikos- ja itsemurhaluvuissa. Lisäksi suomalaisten sosiaaliset suhteet ovat paljon keskimääräistä etäisempiä. Kun tähän lisätään suomalaisten alkoholi- ja mielenterveysongelmat, yhtälö ei tunnu enää niin kaukaa haetulta.

"Pitäisi päästä eroon ajatuksesta, että Suomi on lintukoto, missä ei tapahdu pahaa. Jopa perinteisen väkivallan ennaltaehkäisyssä Suomi on ollut tehoton – saati sitten koulusurmien kaltaisten uusien ilmiöiden."

Syitä väkivaltaan ei pidä Oksasen mielestä hakea populaarikulttuurin tuotteista. Internet, tietokonepelit, musiikki ja elokuvat ovat vain helppoja syntipukkeja, eikä koulusurmaajillakaan ei ole yhteistä psykologista profiilia.

Yhdeksi kouluampumisiin altistavaksi tekijäksi Oksanen nostaa olosuhteet Suomen kouluissa.

"Vaikka Pisa-tutkimuksissa saammekin huipputuloksia, suomalaisten kouluviihtyvyyys on erittäin vähäistä. Koulu yhteisöjen sisäistä kilpailurakennetta ja sosiaalisia konflikteja pitäisi purkaa."

Oksasen mukaan koulusurmien ehkäiseminen vaatisi laajoja muutoksia sen sijaan, että poliitikot keräilevät irtopisteitä yksittäisillä vaatimuksilla. Hän ei usko, että ongelma ratkeaa pelkästään aselakeja tiukentamalla ja poliisin resursseja lisäämällä.

"Surmien estämistä ei voi kaataa poliisin harteille. Syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria pitäisi auttaa ajoissa. Sen jälkeen kaikki on vain oireiden jälkihoitoa."

Yksittäisillä täsmätoimillakin voi vaikuttaa. Esimerkiksi internetin vihayhteisöihin ja avoimiin aggression ilmaisuihin pitäisi puuttua herkemmin. Mielenterveyspalvelujen alasajoa Oksanen pitää lyhytnäköisenä.

"Esimerkiksi Auvinen ei päässyt hoitoon, vaikka halusi."

Matti Saaren tapauksessa Oksasen syyttävä sormi osoittaa tiedonkulun ongelmiin eri instituutioiden välillä.

"Siinä keskeistä on puutteellinen ennaltaehkäisy ja se, ettei tieto kulkenut esimerkiksi armeijalta poliisille. Saari vihjaili teolla pitkään, ja hänestä oltiin huolissaan. Asepalveluksen keskeyttämisestä huolimatta Saari sai luvan aseelle."

Lisää aiheesta:

[Media nostaa koulusurmissa esiin antisankarin](#) 29.12.2009

Media nostaa koulusurmista esiin antisankarin

29.12.2009 13:25

A A

STT

Jokelan ja Kauhajoen koulusurmien käsittelyssä tiedotusvälineet ovat pyrkineet suojelemaan uhrien omaisia. Tämän kääntöpuolena kaikki mediahuomio on keskittynyt iskujen tekijöihin.

"Näyttämölle pääsee vain antisankari. Tulee aavemainen kuva, kun uhrin eivät ole missään esillä", sanoo koulusurmatutkija [Atte Oksanen](#).

Oksasen mukaan tämä saattaa hämärtää joidenkin nuorten käsitystä surmien seurauksista. Pahimmillaan surmat näyttäytyvät vain väkivaltaviihteenä.

Lisää aiheesta:

[Tutkija varoittaa uudesta koulusurmasta Suomessa](#) 29.12.2009